

P. OVIDII
NASSONIS
TRISTIUM

LIBER IV.
ELEGIA I.

Si qua meis fuerint, ut erunt, vitiosa libellis,
Excusata suo tempore, lector, habe.
Exsul eram; requiesque mihi, non fama petita est:
Mens intenta suis ne foret usque malis.
Hoc est, cur cantet vinctus quoque compede fossor,
Indocile numero cum grave molit opus.
Cantat & innitens limosa pronus arenae,
Adverso tardam qui trahit amne ratem.
Quique refert pariter lentos ad pectora remos,
In numerum pulsa brachia versat aqua.
Fessus ut incubuit baculo, saxove resedit
Pastor; arundineo carmine mulcet oves.
Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis
Fallitur ancillae, decipiturque labor.
Fertur & abducta Lyrneside tristis Achilles
Haemonia curas attenuasse lyra.
Cum traheret silvas Orpheus, & dura canendo
Saxa; bis amissa conjugae moestus erat.
Me quoque levat Ponti loca jussa petentem,
Sola comes nostrae perstitit illa fuga.

Sola nec insidias inter, nec militis ensem,
Nec mare; nec ventos, barbariamque rimet.
Scit quoque, cum perii, quis me deceperit error:
Et culpam in facto, non scelus, esse meo.
Scilicet hoc ipso nunc aqua, quod obtulit ante,
Cum mecum juncti criminis acta rea est.
Non equidem vellem, quoniam nocitura fuerint,
Feridum sacris imposituisse manum:
Sed nunc quid faciam? vis me tenet ipsa sacrorum:
Et carmen demens carmine laesus amo.
Sic nova Dulichio lotos gustata palato,
Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
Sentit amans sua damna fere; tamen haeret in illis:
Materiam culpae persequiturque suae.
Nos quoque delectant, quamvis nocuere, libelli:
Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
Forsitan hoc studium possit furor esse videri:
Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
Semper in obtutu mentem vetat esse malorum;
Praesentis casus immemoremque facit.
Utque suum Bacchis non sentit saucia vulnus,
Dum stupet Edonis exululata jugis;
Sic ubi mota calent sacro mea pectora thyrso,
Altior humano spiritus ille malo est.
Ille nec exilium, Scythici nec littora Ponti
Ille nec iratos sentit habere deos.
Utque soporiferæ biberem si pocula Lethes,
Temporis adversi sic mihi sensus abest:
Jure deas igitur veneror mala nostra levantes;
Solicitæ comites ex Heliconæ fugæ:
Et partim pelago, partim vestigia terra,
Vel ratè dignatas, vel pede nostra sequi.
Sint, precor, hæc saltem faciles mihi: namque
deorum

BIBLIOTHECA CENTRAL

DANI

Cetera dum magno Cæsare turba facit.
 Meque tot adversis cumulat, quot litus arenas,
 Quotque fretum pisces, ovaque piscis habet.
 Vere prius flores, æstu numerabis aristas,
 Poma per autumnum, frigoribusque nives;
 Quam mala, quæ patior toto jactatus in orbe,
 Dum miser Euxini littora sæva peto.
 Nec tamen, ut veni, levior fortuna malorum est:
 Huc quoque sunt nostras fata secuta vias.
 Hic quoque cognosco natalis stamina nostri;
 Stamina de nigro vellere facta mihi.
 Utque neque insidias, capitisque pericula narrem;
 Vera quidem vidi, sed graviora fide.
 Vivere quàm miserum est inter Bessosque, Getasque
 Illi, qui populi semper in ore fuit!
 Quam miserum est porta vitam, muroque tueri,
 Vixque sui tutum viribus esse loci!
 Aspera militiæ juvenis certamina fugi,
 Nec nisi lusura novimus arma manu:
 Nunc senior gladioque latus, scutoque sinistram,
 Canitiem galeæ subjicioque meam.
 Nam dedit è specula custos ubi signa tumultus;
 Induimus trepida protinus arma manu.
 Hostis habens arcus, imbutaque tela veneno,
 Sævus anhelanti mœnia lustrat equo.
 Utque rapax pecudem, quæ se non texit ovili,
 Per sata, per silvas, ferrique, trahitque lupus,
 Sic, si quem nondum portarum sede receptum
 Barbarus in campis reperit hosti, agit.
 Aut sequitur captus, conjectaque vincula collo
 Accipit; aut telo virus, habente perit.
 Hic ego sollicitæ jaceo novus incola sedis:
 Huius nimium fati tempora lenta mea!
 Et tamen ad numeros, antiquaque sacra reverti,

Sustinet in tantis hospita Musa malis.
 Sed neque cui recitem quisquam est mea carmina;
 nec qui
 Auribus accipiat verba Latina suis.
 Ipsi mihi (quid enim faciam?) scriboque, legoque,
 Tutaque judicio littera nostra suo est.
 Sæpè tamen dixi; Cui nunc hæc cura laborat?
 An mea Sautomatæ scripta Getæque legent?
 Sæpè etiam lacrymæ sunt, me scribente, profusæ,
 Humidaque est fletu littera facta meo.
 Corque vetusta meum tamquam nova vulnere sentit;
 Inque sinum mœstæ labitur imber aquæ.
 Dum, vice mutata, qui sim, fuerimque, recordor,
 Et tulerit me quo casus, & unde, subit;
 Sæpè manus demens, studiis irata malignis,
 Misit in arsuos carmina nostra focos.
 Atque ita de multis, quoniam non multa supersunt,
 Cum venia facito, quisquis est, ista legas.
 Tu quoque non melius, quam sum mea tempora,
 carmen
 Interdicta mihi, consule, Roma, boni.

ELEGIA II.

JAM fera Cæsaribus Germania, totus ut orbis,
 Victa potest flexo succubuisse genu.
 Altaque velentur fortasse palatia sertis;
 Thuraque in igne sonent, inficiantque diem:
 Candidaque adducta collum percussa securi
 Victima purpureo sanguine tingat humum.
 Donaque amicorum templis promissa deorum,
 Reddere victores Cæsar uterque parent:
 Et qui Cæsareo juvenes sub nomine crescunt,
 Perpetuo terras ut regat ista domus.

Cumque bonis nurbus pro sospite Livia nato
 Munera dat meritis, sæpè datura, deis:
 Et pariter matres, & quæ sine crimine castos
 Perpetua servant virginitate focos.
 Plebs pia, cumque pia lætatur plebe Senatus:
 Parvaque, cujus eram pars ego nuper, eques.
 Nos procul expulsos communia gaudia fallunt;
 Famaque tam longè non nisi parva venit.
 Ergo omnis populus poterit spectare triumphos,
 Cumque ducum titulis oppida capta leget.
 Vinclaque captiva reges cervice gerentes
 Ante coronatos ire videbit equos:
 Et cernet vultus aliis pro tempore versos,
 Terribiles aliis, immemoresque sui.
 Quorum pars causas, & res, & nomina quæret:
 Pars referet, quamvis noverit illa parum:
 Hic, qui Sidonio fulget sublimis in ostro,
 Dux fuerat belli; proximus ille duci.
 Hic, qui nunc in humo lumen miserabile fixit,
 Non isto vultu, cum tulit arma fuit.
 Ille feròx, & adhuc oculis hostilibus ardens,
 Hortator pugnæ, consiliumque fuit.
 Perfidus hic nostros includit fraude locorum,
 Squallida promissis qui tegit ora comis.
 Illo, qui sequitur, dicunt mactata ministro
 Sæpè recusanti corpora capta deo.
 Hic lacus, hi montes, hæc tot castella, tot amnes,
 Plena feræ cædis, plena cruoris erant.
 Drusus in his meruit quondam cognomina terris,
 Quæ bona progenies digna parente fuit.
 Cornibus hic fractis viridi malè tectus ab ulva
 Decolor ipse suo sanguinè Rhenus erat.
 Crinibus en etiam fertur Germania passis,
 Et ducis invictis sub pede mœsta sedet.

Collaque Romanæ præbens animosa securi
 Vincula fert illa, qua tulit arma, manu.
 Hos super in curru, Cæsar, victore veheris,
 Purpureos populi rite per ora tui.
 Quaque ibis, manibus circumplaudere tuorum;
 Undique jactato flore tegente vias.
 Tempora Phœbea lauro cingentur; lôque,
 Miles, lo, magna voce, triumphè; canet.
 Ipse sono, plausoque simul, fremituque canentum
 Quadrijugos cernens sæpè resistere equos.
 Inde petes arcem, & delubra faventia votis:
 Et dabitur merito laurea vota Jovi.
 Hæc ego submotus, qua possum, mente videbo:
 Erepti nobis jus habet illa loci.
 Illa per immensas spatiatur libera terras:
 In cœlum celeri pervenit illa via.
 Illa meos oculos mediam deducit in Urbem;
 Immunes tanti nec sinit esse boni.
 Invenietque viam, qua curvus spectet eburnos:
 Si certè in patria perbreve tempus ero.
 Vera tamen capiet populus spectacula felix,
 Lætaque erit præsens cum duce turba suo.
 At mihi fingenti tantum, longèque remoto,
 Auribus hic fructus percipiendus erit.
 Atque procul Latio diversum missus in orbem
 Qui narret cupido, vix erit, ista mihi.
 Is quoque jam serum referet, veteremque triumphum;
 Quo tamen audiero tempore, lætus ero.
 Illa dies veniet, mea qua lugubria ponam;
 Causæque privata publica major erit.

ELEGIA III.

Magna, minorque fera; quarum regis altera
Grajas,

Altera Sidonias, utraque sicca, rates:

Omnia cum summo positæ videatis in axe,

Et maris occiduas non subeatis aquas:

Æthereamque suis cingens amplexibus arcem

Vester ab intacta circulus exstet humo;

Aspicite illa, precor, quæ non bene mœnia quondam

Dicitur Hiades transiluisse Remus.

Inque meam nitidos dominam convertite vultus:

Sitque memor nostri necne, referte mihi.

Hei mihi! cur, nimium quæ sunt manifesta, requiro?

Cur labat ambiguo spes mea mista metu?

Crede quod est, quod vis, ac desine tuta vereri:

Deque fide certa sit tibi certa fides.

Quodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ,

Non mentitura tu tibi voce refer:

Esse tui memorem, de qua tibi maxima cura est.

Quodque potest, secum nomen habere tuum;

Vultibus illa tuis tamquam præsentibus hæret,

Teque remota procul, si modo vivit, amat.

Ecquid ubi incubuit justo mens ægra dolori:

Lenis admonito pectore somnus abit?

Tunc subeunt curæ, dum te lectusque, locusque

Tangit, & oblitam non sinit esse mei?

Et veniunt æscus, & nox immensa videtur;

Fessaque jactati corporis ossa dolent.

Non equidem dubito, quin hæc, & cetera fiant;

Detque tuus mœsti signa doloris amor.

Nec cruciari minus, quam cum Thebana cruentum

Hectora Thessalico vidit ab axe, rapi.

Quid tamen ipse precor dubito; nec dicere possum

Affectum, quem te mentis habere velim.

Tristis es? indignor, quo sim tibi causa doloris:

Non es? ut amisso conjugæ digna fores.

Tu verò tua damna dole mitissima conjux;

Tempus & à nostris exige triste malis?

Fleque meos casus; est quædam flere voluptas:

Expletur lacrymis egeriturque dolor.

Atque utinam lugenda tibi non vita, sed esset

Mors mea, morte fores sola relicta mea!

Spiritus hic per te patrias exisset in auras!

Sparsissent lacrymæ corpora nostra pia!

Supremoque die notum spectantia cœlum

Texissent digiti lumina nostra tui!

Et cinis in tumulo positus jacuisset avito!

Tactaque nascenti corpus haberet humus!

Denique dum vixi sine crimine, mortuus essem!

Nunc mea supplicio vita pudenda suo est.

Me miserum, si tu, cum diceris exsulis uxor,

Avertis vultus, & subit ora rubor!

Me miserum, si turpe putas mihi nupta videri!

Me miserum, si te jam pudet esse meam!

Tempus ubi est illud, quo te jactare solebas

Conjuge, nec nomen dissimulare viri?

Tempus ubi est, quo te (nisi si fugis illa referri)

Et dici memini, jovit & esse meam?

Utque proba dignum est, omni tibi dote placebam,

Addebat veris multa faventis amor.

Nec quem præferres, (ita res tibi magna videbar)

Quemve tuum malles esse, vir alter erat.

Nunc quoque ne pudeat, quod sis mihi nupta:

tusque

Non dolor hinc debet abesse pudor,

Cum cecidit Capaneus subito temerarius, tu,

Non legis Evandren erubuisse viro?
 Nec, quia Rex mundi compecuit ignibus ignes,
 Ipse tuis, Phæton, inficiandus eras.
 Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti,
 Quod precibus peritit ambitiosa suis.
 Nec tibi, quod sævis ego sum Jovis ignibus ictus,
 Purpureos molli fiat in ore rubor:
 Sed magis in nostri curam consurge tuendi,
 Exemplumque mihi conjugis esto bonæ:
 Materiamque tuis tristem virtutibus imple.
 Ardua per præceps gloria vadit iter.
 Hectora quis nosset, felix si Troja fuisset?
 Publica virtuti per mala facta via est.
 Ars tua, Tiphthi, jacet, si non sit in æquore
 fluctus:
 Si valeant homines, ars tua, Phoebe, jacet.
 Quæ latet, inque bonis cessat non cognita rebus,
 Apparet virtus, arguiturque malis.
 Dat sibi nostra locum tituli fortuna; caputque
 Conspicuum pietas quas tua tollat, habet.
 Uterè temporibus, quorum nunc munere freta es,
 En pater in laudes area magna tuas.

ELEGIA IV.

O Qui, nominibus cum sis generosus avitis,
 Exsuperas morum nobilitate genus:
 Cujus inest animo patrii candoris imago,
 Non careat nervis candor ut iste suis.
 Cujus in ingenio est patriæ facundia linguæ;
 Qua prior in Latio non fuit ulla foro.
 Quod minime volui, positis pro nomine signis,
 Dictus es; ignoscas laudibus ipse tuis.
 Nil ego peccavi: tua te bona cognita produnt.

Si quod es, appares, culpa soluta mea est.
 Nec tamen officium nostro tibi carmine factum,
 Principe tam justo, posse nocere puto.
 Ipse pater patriæ (quid enim civilis illo?)
 Sustinet in nostro carmine sæpè legis
 Nec prohibere potest, quia res est publica, Cæsar;
 Et de communi pars quoque nostra bono est.
 Jupiter ingenis præbet sua numina vatum,
 Seque celebrari quolibet ore sinit.
 Causa tua exemplo superiorum tuta duorum est.
 Quorum hic adspicitur, creditur ille deus.
 Ut non debuerim, tamen hoc ego crimen habebō:
 Non fuit arbitrii littera nostra tui:
 Nec nova, quod tecum loquor, est injuria nostra,
 Incolumis cum quo sæpè locutus eram.
 Quo vereare minus, ne sim tibi crimen amicus;
 Invidiam, si qua est, auctor habere potest.
 Nam tuus est primis cultus mihi semper ab annis,
 (Hoc certè noli dissimulare) pater:
 Ingeniumque meum (potes hæc meminisse) probabat:
 Plus etiam, quam me judice dignus eram.
 Deque meis illo referebat versibus ore,
 In quo pars altæ nobilitatis erat:
 Non igitur tibi nunc, quod me domus ista recepit;
 Sed prius auctori sunt data verba tuo.
 Nec data sunt, mihi crede, tamen: sed in omnibus
 actis,
 Ultima si demas, vita tuenda mea est.
 Hanc quoque, perii, culpam scelus esse negabis
 Si tanti series sit tibi nota mali.
 Aut timor, aut error nobis; prius obsuit error.
 Ah! sine me fati non meminisse mei!
 Neve retractando nondum coeuntia rumpe
 Vulnere; vis illis proderit ipsa quies.

Ergo ut jure damus pœnas; sic absuit omne
 Peccato facinus, consiliumque meo.
 Idque deus sentit: pro quo nec lumen ademptum
 Nec mihi detractas possidet alter opes.
 Forsitan hanc ipsam (vivat modo) finiet olim,
 Tempore cùm fuerit lenior ira, fugam.
 Nunc, precor, hinc aliò jubeat discedere: si non
 Nostrâ verecundo vota pudore carent.
 Mitius exsilium, pauloque propinquius, opto;
 Quique sic à sævo longius hoste, locum.
 Quantaque in Augusto clementia; si quis ab ille
 Hoc peteret pro me, forsitan ille daret.
 Frigida me cohibent Euxini littora Ponti:
 Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.
 Nam neque jactantur moderatis æquora ventis,
 Nec placidos portus hospita navis habet.
 Sunt circâ gentes quæ prædam sanguine quarant;
 Nec minus infidâ terra timetur aqua.
 Illi, quos audis hominum gaudere cruore,
 Penè sub ejusdem sideris axe jacent.
 Nec procul à nobis locus est, ubi Taurica dira,
 Cæde pharetratæ pascitur ara deæ.
 Hæc prius, ut memorant, non invidiosa nefandis,
 Nec cupienda bonis, regna Theantis erant.
 Hic pro supposita virgo Pelopeïa cerva
 Sacra deæ coluit qualiæcumque suæ.
 Quo postquam, dubium pius, an sceleratus, Orestes
 Exactus furtis venerat ipse suis,
 Et comes exemplum veri Phœæus amoris;
 Qui duo corporibus, mentibus unus erant:
 Protinus evicti Triviæ ducuntur ad aram,
 Quæ stabat geminas ante cruenta fores.
 Nec tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit
 illum,

Alter ob alterius funera mœstus erat.
 Et jam constiterat stricto mucrone sacerdos;
 Cinxerat & Grajas barbara vitta comas:
 Cum vice sermonis fratrem cognovit; & illi
 Pro nece complexus Iphigenia dedit.
 Lata deæ signum crudelia sacra perosæ
 Transtulit ex illis in meliora locis.
 Hæc igitur regio, magni penetrabilia mundi,
 Quam fugere homines, dique, propinqua mihi est;
 Atque meam terram prope sunt funebria sacra,
 Si modò Nassoni barbara terra sua est.
 O utinam venti, quibus est abiatu Orestes,
 Placata; referant & mea vela, deo!

ELEGIA V.

O Mihi dilectos inter sors prima sodales,
 Unica fortunis ara reperta meis:
 Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda revixit,
 Ut vigil infusa Pallade flamma solet:
 Qui veritus non est portus aperire fideles.
 Fulmine percussæ, confugiumque rati;
 Cujus eram censu non me sensurus egentem,
 Si Cæsar patrias eripuisset opes;
 Temporis oblitum dum me rapit impetus hujus,
 Excidit heu nomen quam mihi penè tuum!
 Te tamen agnoscis, tactusque cupidine laudis,
 Ille ego sum, cuperes dicere posse palam.
 Certè ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem,
 Et raram famæ conciliarem fidem.
 Ne noceam grato vereor tibi carmine; neve
 Intempestivus nominis obstet honor.
 Quod licet, & tutum est, intra tua pectora gaude,
 Neque tui memorem, teque fuisse mei.

Utque facies, remis ad opem luctare ferendam,
 Dum veniet placido mollior aura deo:
 Et tutare caput nulli servabile; si non,
 Qui mersit Stygia, sublevet illud, aqua.
 Teque, quod est rarum, præsta constanter ad omne
 Indeclinatæ munus amicitiaæ.

Sic tua processus habeat fortuna perennes:
 Sic ope non egeas ipse, juvesque tuos:
 Sic æquet tua nupta virum bonitate perenni,
 Incidat & vestro rara querela thoro:
 Diligat & semper socius te sanguinis illo,
 Quo pius affectu Castora frater amat:
 Sic juvenis, similisque tibi sit natus, & illum
 Moribus agnoscat quilibet esse tuum:
 Sic faciat socerum tæda te nata jugali;
 Nec tardum juveni det tibi nomen avi.

ELEGIA VI.

Tempore ruriculæ patiens fit taurus aratri,
 Præbet & incurvo colla premenda jugo:
 Tempore paret equus lentis animosus habenis,
 Et placido durus acceptit ore lupos.
 Tempore Pœnorum concipitur ira leonum;
 Nec feritas animo, quæ fuit antè, manet.
 Quæque sui jussis obtemperat Inda magistri
 Bellua; servitium tempore victa subit.
 Tempus, ut extentis tumeat facit uva racemis,
 Vixque merum capiant grana, quod intus habent.
 Tempus & in canas semen producit aristas;
 Et ne sint tristi poma sapore facit.
 Hoc tenuat dentem terram renovantis aratri;
 Hoc rigidos silices, hoc adamanta terit.
 Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras;

Hoc minuit luctus, moestaque corda levât.
 Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas;
 Præterquam curas attenuare meas.
 Ut patria careo; bis frugibus area trita est:
 Dissiluit nudo pressa bis uva pede.
 Nec quasita tamen spatio patientia longo est;
 Mensque mali sensum nostra recentis habet.
 Scilicet & veteres fugiunt juga sæpè juveni,
 Et domitus fræno sæpè repugnat equus.
 Tristior est etiam præsens ærumna priore:
 Ut sit enim sibi par, crevit, & aucta mora est.
 Nec tam nota mihi, quam sunt, mala nostra fuerunt;
 Sed magis hoc, quo sunt cognitiora, gravant.
 Est quoque non minimum vires afferre recentes;
 Nec præconsumptum temperis esse malis.
 Fortior in fulva novus est luctator arena,
 Quam cui sunt tarda brachia fessa mora.
 Intèger est melior nitidis gladiator in armis,
 Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.
 Fert bene præcipites navis modo facta procellas:
 Quamlibet exiguo solvitur imbre vetus.
 Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientius antè,
 Et mala sunt longa multiplicata die.
 Credite, deficio, nostroque à corpore quantum
 Auguror, accedunt tempora parva malis.
 Nam neque sunt vires, nec qui color esse solebat:
 Vix habeo tennem, quæ tegat ossa, cutem.
 Corpore sed mens est ægro magis ægra, malique
 In circumspectu stat sine fine sui.
 Urbis abest facies, absunt mea cura sodales
 Et, qua nulla mihi carior, uxor abest.
 Vulgus adest Seythicum, braccataque turba Ge-
 tarum;
 Sic mala, quæ video, non videoque, nocent.

Una tamen spes est, quæ me solatur in istis;
Hæc fore morte mea non diuturna mala.

ELEGIA VII.

BIS me sol adiit gelidæ post frigora brumæ,
Bisque suum tacto pisce peregit iter.
Tempore tam longe cur non tua dextera versus,
Quamlibet in paucos officiosa fuit?
Cur tua cessavit pietas, scribentibus illis,
Exiguus nobis cum quibus usus erat?
Cur quoties alicui chartæ sua vincula dempsi,
Illam speravi nomen habere tuum?
Di faciant, ut sæpè tua sit epistola dextra
Scripta, sed è multis reddita nulla mihi.
Quod precor esse liquet: credam prius ora Medusæ
Gorgonis anguinis cincta fuisse comis:
Esse canes utero sub Virginis: esse Chimæram,
A truce quæ flammis separat angue leam:
Quadrupesque homines cum pectore pectora
junctos:
Tergeminumque virum, tergeminumque canem:
Sphingaque, & Harpyias, serpentipedesque Gi-
gantes:
Centimanumque Gygen, semibovemque virum.
Hæc ego cuncta prius, quam te, carissime, credam
Mutarum, & curam deposuisse mei.
Innumeri montes inter me, teque, viæque,
Flumina, & campi, nec freta pauca, jacent.
Mille potest causis, à te quæ littera sæpè
Missa sit, in nostras rara venire manus.
Mille tamen causas scribendo vince frequenter:
Excusem ne te semper, amice, mihi.

ELEGIA VIII.

JAM mea cygneas imitantur tempora plumas,
Infcit & nigras alba senecta comas:
Jam subeunt anni fragiles & inertior ætas:
Jamque parum firmo me mihi ferre grave est.
Nunc erat, ut posito deberem sine laborum
Vivere, me nullo sollicitante metu:
Quæque meæ semper placuerunt otia menti,
Carpere, & in studiis molliter esse meis:
Et parvâ celebrare domum, veteresque Penates,
Et quæ nunc domino rura paterna carent:
Innue sinu dominæ, carisque nepotibus, inque
Securus patria consenuisse mea.
Hæc mea sic quondam peragi speraverat ætas:
Hos ego sic annos ponere dignus eram.
Non ita dis visum: qui me terraque, marique
Actum Sarmaticis exposuere locis.
In cava ducuntur quassæ navalia puppes,
Ne temerè in mediis dissoliantur aquis.
Ne cadat, & multas palmas inhonestet adeptas,
Languidus in pratis gramina carpit equus.
Miles, ubi emeritis non est satis utilis armis,
Ponit ad antiquos, quæ tulit, arma, Lares.
Sic igitur tarda vires minuente senecta,
Me quoque donari jam rude, tempus erat.
Tempus erat, nec me peregrinum ducere cælum,
Nec siccam Getico fonte levare sitim;
Sed modo, quos habui, vacuos secedere in hortos;
Nunc hominum visu rursus & urbe frui.
Sic animo quondam non divinante futura,
Optabam placidè vivere posse senex.
Fata repugnarunt: quæ, cum mihi tempora prima

Mollia præberint, posteriora gravant.
 Jamque, decem lustris omni sine labe peractis,
 Parte premor vitæ: deteriore meæ.
 Nec procul à metis quas penè tenere videbar,
 Curriculo gravis est facta ruina meo.
 Ergo illum demens in me sævire cœgi.
 Mitius immensus quo nihil orbis habet:
 Ipsaque delictis victa est clementia nostris:
 Nec tamen errori vita negata meo est.
 Vita procul patria peragenda sub axe Boreo,
 Qua maris Euxini terra sinistra jacet.
 Hæc mihi si Delphi, Dodonaque diceret ipsa;
 Esse videretur vanus uterque locus.
 Nil adeo validum est, adamas licet alliget illud,
 Ut maneat rapido firmitus igne Jovis.
 Nil ita sublime est, supraque pericula tendit,
 Non sit ut inferius suppositumque deo:
 Nam quamquam vitio pars est contracta malorum,
 Plus tamen exitii numinis ipsi dedit,
 At vos admoniti nostris quoque casibus este,
 Equantem superos emeruisse virum.

ELEGIA IX.

SI licet, & pateris, nomen facinusque tacebo,
 Et tua Lethæis acta dabuntur aquis;
 Nostraque vincetur lacrymis clementia series.
 Fac modo te pateat pœnituisse tui.
 Fac modo te damnes, cupiasque eradere vitæ
 Tempora, si possis, Tisiphonæa tuæ.
 Sin minus, flagrant odio tuo pectora nostro;
 Induet infelix arma coacta dolor.
 Sim licet extremum, sicut sum, missus in orbem:
 Nostras suas istuc porriget ira manus.

Omnia, si nescis, Cæsar mihi jura reliquit;
 Et sola est patria, pœna carere mea.
 Et patriam, modo sit sospes, speramus ab illo.
 Sæpè Jovis telo querus adusta viret.
 Denique vindictæ si sit mihi nulla facultas:
 Pierides vires, & sua tela dabunt.
 Ut Scythicis habitem longè summotus in oris,
 Siccaque sint oculis proxima signa meis:
 Nostra per immensas ibunt præconia gentes;
 Quidque querar, notum, qua patet orbis, erit.
 Ibit ad occasum, quidquid dicemus, ab ortu;
 Testis & Hesperia vocis Eous erit.
 Trans ego tellurem, trans altas audiar undas,
 Et gemitus vox est magna futura mei.
 Nec tua te sontem tantum modo sæcula norint:
 Perpetuæ crimen posteritatis eris.
 Jam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsit.
 Nec mihi sumendi causa sit ulla velim.
 Circus adhuc cessat: spargit tamen acer arenam
 Taurus, & infesto jam pede pulsat humum.
 Hoc quoque quam volui, plus est, cane Musa recessus;
 Dum licet huic nomen dissimulare suum.

ELEGIA X.

ILle ego, qui fueram tenerorum lusor amorum,
 Quem legis ut noris accipe posteritas.
 Sulmo mihi patria est gelidis uberrimus undis,
 Millia qui novies, distat ab urbe decem.
 Editus hinc ego sum: nec non, ut tempora noris,
 Cùm cecidi fato consul uterque pari:
 Si quid est usque à proavis vetus ordinis heres;
 Non modo fortunæ munere factus eques.

Nec stirps prima fuit genito sum fratre creatus,
 Qui tribus antè quater mensibus ortus erat.
 Lucifer amborum natalibus affluit idem:
 Una celebrata est per duo liba dies.
 Hæc est armiferæ festis de quinque Minervæ,
 Quæ fieri pugna prima cruenta solet.
 Protinus excolimur teneri, curaque parentis
 Imus ad insignes Urbis ab arte viros.
 Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo,
 Fortia verbosi natus ad arma fori.
 At mihi jam puero celestia sacra placebant,
 Inque suum furtim Musa trahebat opus.
 Sæpè pater dixit: Studium quid inutile tentas?
 Mæonides nullas ipse reliquit opes.
 Motus eram dictis: totoque Helicone relicto,
 Scribere conabar verba soluta modis.
 Sponte sua carmen numeros veniebat ad aptos,
 Et, quot tentabam dicere, versus erat.
 Interea, tacito passu labentibus annis,
 Liberior fratri sumpta, mihiq; toga est:
 Induiturque humeris cum lato purpura clavo:
 Et studium nobis, quod fuit antè, manet.
 Jamque decem vitæ frater geminaverat annos,
 Cum perit; & cœpi parte carere mei.
 Cœpimus & teneræ primos ætatis honores:
 Deque viris quondam pars tribus una fuit.
 Cura restabat; clavi mensura coacta est.
 Majus erat nostris viribus illud onus.
 Nec patient corpus: nec meus fuit apta labori,
 Sollicitæque fugax ambitionis eram:
 Et parere Aoniæ suadebant tuta sorores
 Oria, judicio semper amata meo.
 Temporis illius colui, fovique potestas;
 Quotque aderant vates, rebar adesse deos.

Sæpè suas volucres legit mihi grandior ævo.
 Quæque necet serpens, quæ juvet herba, Macer.
 Sæpè suis solitus recitare Propertius ignes,
 Jure sodaliti qui mihi junctus erat.
 Ponticus Heroo, Bassus quoque clarus Iambo,
 Dulcia convictus membra fuere mei.
 Et tenuit nostras numerosus Horatius aures;
 Dum ferit Ausonia carmina culta lyra.
 Virgilium vidi tantum: nec avara Tibullo
 Tempus amicitiae fata dedere meæ.
 Successor fuit hic tibi, Galle; Propertius illi.
 Quartus ab his serie temporis ipse fuit.
 Uique ego majores, sic me coluere minores:
 Notaque non tardè facta Thalia mea est.
 Carmina cum primum populo juvenilia legi:
 Barba resecta mihi bisve, semelve fuit.
 Moverat ingenium tota cantata per Urbem,
 Nomine non vero dicta Corinna mihi.
 Multa quidem scripsi: sed quæ vitiosa putavi,
 Emandaturis ignibus ipse dedi.
 Tum quoque, cum fugerem, quædam placitura
 cremavi,
 Iratus studio, carminibusque meis,
 Molle, cupidineis nec inexpugnabile telis,
 Cor mihi, quodque levis causa moveret, erat.
 Cum tamen hoc essem, minimoque accenderer
 igni;
 Nomine sub nostro fabula nulla fuit.
 Penè mihi puero, nec digna, nec utilis uxor
 Est data: quæ tempus per breve nupta fuit:
 Illi successit, quamvis sine crimine, conjux;
 Non tamen in nostro firma futura thoro.
 Ultima, quæ mecum seros permansit in annos,
 Sustinuit conjux exsulis esse viri.

Filia bis primâ mea me fecunda juventâ,
 Sed non ex uno conjuge fecit avum.
 Et jam complebat genitor sua fata; novemque
 Addiderat lustris altera lustra novem:
 Non aliter flevi, quam me fleturus ademptum
 Ille fuit: matri proxima justa tuli.
 Felices ambo, tempestiveque sepulti,
 Ante diem pœnæ quod periere meæ!
 Me quoque felicem, quod non viventibus illis
 Sum miser; & de me quod doluere nihil!
 Si tamen extinctis aliquid nisi nomina restant,
 Et gracilis structos effugit umbra rogos:
 Fama parentales si vos mea contigit umbræ,
 Et sunt in Stygio crimina nostra foro;
 Scite precor causam (nec vos mihi fallere fas est)
 Errorem jussæ non scelus esse fugæ.
 Manibus id satis est, ad vos studiosa revertor
 Pectora, qui vitæ queritis acta meæ.
 Jam mihi canities, pulsus melioribus annis,
 Venerat, antiquas miscueratque comas:
 Postque meos ortus Pisæa vinctus oliva
 Abstulerat decies præmia victor eques:
 Cùm maris Euxini positos ad læva Tomitas
 Querere me læsi principis ira jubet:
 Causa meæ cunctis nimium quoque nota ruinae
 Indicio non est testificanda meo.
 Quid referam comitumque nefas, famulosque no-
 centes?
 Ipseque multa tuli non leviora fuga.
 Indignata malis mens est succumbere: seque
 Præstitit invictam viribus usa suis:
 Oblitusque mei ductæque per otia vitæ,
 Insolita cepit temporis arma manu,
 Totque tuli terrâ cassus pelagoque; quot inter

Occultum stellæ conspicuumque polum.
 Tacta mihi tandem longis erroribus acto
 Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis.
 Hic ego finitimis quamvis circumsoner armis,
 Tristia quo possum carmine, fata levo.
 Quod quamvis nemo est cujus referatur ad aures,
 Sic tamen absumo decipioque diem.
 Ergo quod vivo, durisque laboribus obsto,
 Nec me sollicitæ tædia lucis habent;
 Gratia Musa tibi, nam tu solatia præbes,
 Tu curæ requies, tu medicina mali:
 Tu dux & comes es: tu nos abducis Istro,
 In medioque mihi das Helicone locum:
 Tu mihi, (quod rarum), vivo sublime dedisti
 Nomen; ab exequiis quod dare fama solet.
 Nec, qui detractat præsentia livor iniquo
 Ullum de nostris dente momordit opus.
 Nam tulerint magnos cùm sæcula nostra pœtas;
 Non fuit ingenio fama maligna meo.
 Cumque ego præponam multos mihi, non minor illis
 Dicor, & in toto plurimus orbe legor:
 Si quid habent igitur vatum præsentia veri;
 Protinus ut moriar, non ero, terra, tuus.
 Sive favore tuli, sive hanc ego carmine famam
 Jure, tibi grates, candide lector, ago.

P. OVIDII
 NASSONIS
 TRISTIUM
 LIBER V.
 ELEGIA I.

Hunc quoque de Getico, nostri studiose, libellum
 Littore, præmissis quatuor adde meis.
 Hic quoque talis erit, qualis fortuna poetæ.
 Invenies tanto carmine dulce nihil.
 Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen;
 Materiz scripto conveniente suæ.
 Integer, & lætus, læta, & juvenalia lusi;
 Illa tamen nunc me composuisse piget.
 Ut cecidi, subiti perago præconia casus;
 Sumque argumenti conditor ipse mei.
 Utque jacens ripa deslere Caystrius ales
 Dicitur ore suam deficientem necem:
 Sic ego Sarmaticas longè projectus in oras,
 Efficio tacitum ne mihi funus eat.
 Delicias si quis, lascivæque carmina quærit;
 Præmoneo numquam scripta quod ista legat.
 Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,
 Aptior, ingenium come, Tibullus erit.
 Atque utinam numero nos non essemus in isto!
 Hei mihi! cur umquam Musa jocata mea est?

Sed dedimus pœnas; Scythicique in finibus Isteri
 Ille pharetrati lusor amoris abest.
 Quod superest, animos ad publica carmina flexi;
 Et memores jussi nominis esse sui.
 Si tamen è vobis aliquis tam multa requireret,
 Unde dolenda canam: multa dolenda tui.
 Non hæc ingenio, non hæc componimus arte:
 Materia est propiis ingeniosa malis.
 Et quota fortunæ pars est in carmine nostræ?
 Felix, qui patitur, quæ numerare valet.
 Quot frutices silvæ, quot flavas Tybris arenas,
 Mollia quot Martis gramina campus habet;
 Tot mala pertulimus: quorum medicina, quiesque
 Nulla nisi in studio est, Pieridumque mors.
 Quis tibi, Nasso, modus lacrymosi carminis? inquis:
 Idem, fortunæ qui modus hujus erit.
 Quod querat, illa mihi pleno de fonte ministrat:
 Nec mea sunt, fati verba, sed ista mei.
 At mihi si cara patriam cum conjuge reddas;
 Sint vultus hilares; simque, quod ante fui.
 Lenior invicti si sit mihi Cæsaris ira,
 Carmina lætitiæ jam tibi plena dabo.
 Nec tamen ut lusit, rursus mea littera ludet:
 Sit semel illa joco luxuriata meo.
 Quod probet ipse, canam; pœnæ modo parte levata,
 Barbariam, rigidos effugiamque Getas.
 Interea nostri quid agant nisi triste libelli?
 Tibia funeribus convenit ista meis:
 At poteras, inquis, melius mala ferre silendo;
 Et tacitus casus dissimulare tuos.
 Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequantur;
 Acceptoque gravi vulnere flere velæs.
 Ipse Perilio Phalaris permisit in ære
 Edere mugitus, & bovis ore queri.

Cum Priami lacrymis offensus non sit Achilles;
 Tu fletus inhibes, durior hoste, meos?
 Cum faceret Nioben orbam Latonia proles:
 Non tamen & siccas jussit habere genas.
 Est aliquid fatale malum per verba levare:
 Hoc querulam Prognen, Halcyonenque facit.
 Hoc erat, in gelido quare Præantius antro
 Voce fatigaret Lemnia saxa sua.
 Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus:
 Cogitur & vires multiplicare suas.
 Da veniam potius; vel totos tolle libellos:
 Hoc, mihi quod prodest: si tibi, lector, obest.
 Sed nec obesse potest; ulli nec scripta fuerunt
 Nostra, nisi auctori pernitiōsa suo.
 At mala sunt, fateor: quis te mala sumere cogit?
 Aut quis deceptum ponere sumpta vetat?
 Ipse nec emendo; sed ut hic deducta legantur,
 Non sunt illa suo barbariora loco.
 Nec me Roma suis debet conferre poetis,
 Inter Sauromatas ingeniosus ero.
 Denique nulla mihi captatur gloria, quæque
 Ingenio stimulos subdere fama solet.
 Nolumus assiduis animum tabescere curis:
 Quæ tamen irrumpunt, quoque vetantur, eunt.
 Cur scribam docui: cur mittam quæritis istos?
 Vobiscum cupio quolibet esse modo.

ELEGIA II.

ECquid, ut è Ponto nova venit epistola, palles;
 Et tibi sollicita solvitur illa manu?
 Pone metum; valeo: corpusque, quod ante laborum
 Impatiens nobis, invalidumque fuit,
 Sufficit; atque Ipso vexatum induit usu.

An magis infirmo non vacat esse mihi?
 Mens tamen ægra jacet, nec tempore robora sumpsit;
 Affectusque animi, qui fuit ante, manet.
 Quæque mora, spatioque suo coitura putavi
 Vulnera; non aliter, quam modo facta, dolent.
 Scilicet exiguis prodet annosa vetustas;
 Grandibus accedunt tempore damna malis.
 Penè decem totis aluit Præantius annis
 Pestiferum tumido vulnus ab angue datum.
 Telephus æterna consumptus tabe perisset,
 Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem.
 Et mea, si facinus nullum commisimus, opto
 Vulnera, qui fecit, facta levare velit.
 Contentusque mei jam tandem parte laboris,
 Exiguum pleno de mare demat aquæ.
 Detrahat ut multum, multum restabit acerbi:
 Parsque meæ pœnæ totius instar erit.
 Littora quot conchas, quot amœna rosaria flores,
 Quotve soporiferum grana papaver habet;
 Silva feras quot alit, quot piscibus unda natatur:
 Quot tenerum pennis aëra pulsat avis;
 Tot premor adversis; quæ si comprehendere coner,
 Icarix numerum dicere coner aquæ.
 Utque viæ casus, ut amara pericula ponti,
 Ut taceam strictas in mea fata manus;
 Barbara me tellus, orbisque novissima magni
 Sustinet, & sævo cinctus ab hoste locus.
 Hinc ego trajiceret (nec enim mea culpa cruenta
 est;)
 Esset, quæ debet, si tibi cura mei.
 Ille deus, benè quo Romana potentia nixa est,
 Sæpè suo victor lenis in hoste fuit.
 Quid dubitas? quid tuta times? accede, rogaque:
 Cæsare nil ingens mitius orbis habet.

Me miserum! quid agam, si proxima quæque relinquant;

Subtrahit effracto tu quoque colla iugo?

Quò ferar? unde petant lapsis solatia rebus?

Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.

Viderit: ipse sacram quamvis invisus ad aram

Confugiam, nullas summovet ara manus.

Alloquar en absens absentia numina supplex:

Si fas est homini cum Jove posse loqui.

Arbiter imperii, quo certum est sospite cunctos

Ausoniam curam gentis habere deos;

O decus, ò patriæ per te florentis imago!

O vir non ipso, quem regis, orbe minor?

Sic habites terras, & te desideret æther!

Sicut pacta tibi sidera tardus eas!

Parce, precor: minimamque tuo de fulmine partem

Deme; satis pœnæ, quod superabit, erit.

Ira quidem moderata tua est; vitamque dedisti:

Nec mihi jus civis, nec mihi nomen abest.

Nec mea concessa est aliis fortuna: nec exsul

Edicti verbis nominor ipse tui.

Omniaque hæc timuit; quoniam meruisse videbar:

Sed tua peccato lenior ira meo est.

Arva relegatum jussisti visere Ponti,

Et Scythicum profuga scindere puppe fretum.

Jussus ab Euxini deformia littora veni.

Æquoris; hæc gelido terra sub axe jacet.

Nec me tam cruciat numquam sine frigore cælum;

Glebaque canenti semper obusta gelu;

Nesciaque est vocis quoddam barbara lingua Latinæ;

Grajaque quoddam Getico vita loquela sono est;

Quam quod finitimo cinctas premor undique Marte

Vixque brevis tutus murus ab hoste facit.

Pax tamen interdum est, pacis fiducia numquam.

Si hic nunc patitur; nunc timet arma; locus.

Hinc ego dum muter, vel me Zanclæa Charybdis

Devoret, atque suis ad Styga mittat aquis:

Vel rapinæ flammis urar patienter in Ætne:

Vel freta Leucadii mittar in alta dei.

Quod petimus pœna est: nec enim miser esse recuso;

Sed precor, ut possim tutius esse miser.

ELEGIA III.

ILLA dies hæc est, qua te celebrare poëtæ,

(Si modo non fallunt tempora) Bacche, solent:

Festaque odoratis innectunt tempora sertis;

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Inter quos, memini, dum me mea fata sinebant,

Non invisæ tibi pars ego sæpè fui:

Quem nunc suppositum stellis Erimanthidos Ursæ

Juncta tenet crudis Sarmatis ora Getis.

Quique prius mollem, vacuumque laboribus egi

In studiis vitam, Pieridumque choro;

Nunc procul à patria Geticis circumsonor armis;

Multa prius pelago, multaque passus humo.

Sive mihi casus, sive hoc dedit ira deorum;

Nubila nascenti seu mihi parca fuit.

Tu tamen è sacris hederæ cultoribus unum

Numine debueras sustinuisse tuo.

An, dominæ fati quidquid cecinerit sorores,

Omne sub arbitrio desinit esse deum?

Ipse quoque æthereas mèritis invectus es arces:

Qua non exiguo facta labore via est.

Nec patria est habitata tibi; sed ad usque nivosum

Strymona venisti, Marticolamque Geten,

Persidaque, & lato spatiantem flumine Gangem,

Et quascumque bibit decolor Indus aquas.

Scilicet hanc legem nentes fatalia Parcæ
 Stamina bis genito bis cecinere tibi.
 Me quoque, si fas est exemplis ire deorum,
 Ferrea sors vitæ difficilisque premit:
 Illo nec levius cecidi; quem magna locutum
 Reppulit à Thebis Jupiter igne suo.
 Ut tamen audisti percussus fulmine vatem;
 Admonitum matris condoluisse potes.
 Et potes, adspiciens circum tua sacra poëtas,
 Nescio quis nostri, dicere, cultor abest.
 Fer, bone Liber, opem: sic altam degravet ulmum
 Vitis, & incluso plena sit uva meto:
 Sic tibi cum Bacchis Satyrorum gnava juvenus
 Adsit, & attonito non taceare sono.
 Osa bipenniferi sic sint male pressa Lycurgi:
 Impia nec pœna Pentheos umbra vacet:
 Sic micet æternum, vicinaque sidera vincat
 Conjugis in cœlo Cressa Corona tuæ.
 Huc ades, & casus releves, pulcherrime, nostros;
 Unum de numero me memor esse tuo.
 Sunt dis inter se commercia; flectere tenta
 Cæsareum numen numine, Bacche, tuo.
 Vos quoque, consortes studii pia turba, poëtarum,
 Hæc eadem sumpto quisque rogare mero.
 Atque aliquis vestrum, Nassonis nomine dicto,
 Deponat lacrymis pocula mista suis:
 Admonitusque mei, cum circumspexerit omnes;
 Dicat: Ubi est nostri pars modo Nasso chori?
 Idque ita, si vestrum merui candore favorem,
 Nullaque iudicio littera læsa meo est.
 Si veterum dignè veneror cum scripta virorum,
 Proxima non illis esse minora reor;
 Sic igitur dextro faciatis Apolline carmen:
 Quod licet, inter vos nomen habete meum.

ELEGIA IV.

Littore ab Euxonio Nassonis epistola veni,
 Lassaque facta mari, lassaque facta via.
 Qui mihi flens dixit; Tu cui licet, adspice Romam,
 Heu quantò melior sors tua sorte mea est!
 Flens quoque me scripsit; nec qua signabar, ad os est
 Ante, sed ad madidas gemma relata genas.
 Tristitiæ causam si quis cognoscere, querit;
 Ostendi solem postulat ille sibi.
 Nec frondem in sylvis, nec aperto mollia prato
 Gramina, nec pleno flumine cernit aquas.
 Quid Priamus doleat; mirabitur, Hectore raptò,
 Quidve Philoctetes ictus ab angue gemat.
 (Di facerent utinam talis status esset in illo,
 Ut non tristitiæ causa dolenda foret!)

Fer tamen, ut debet, casus patienter amarus:
 More nec indomiti fræna recusat equi.
 Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram;
 Conscius in culpa non scelus esse sua.
 Sæpè refert, sit quanta dei clementia: cuius
 Se quoque in exemplis annumerare solet.
 Nam quòd opes teneat patrias, quòd nomina civis:
 Denique quòd vivat: munus habere dei.
 Te tamen, ò, si quid credis mihi, carior, ille,
 Omnibus, in toto pectore semper habet.
 Teque Menœtiaden, te qui comitavit Orestem,
 Te vocat Ægidem, Æuryalumque suum.
 Nec patriam magis ille suam desiderat, & quæ
 Plurima cum patria sentit abesse suâ;
 Quam vultus, oculosque tuos, ò dulcior illo
 Melle, quod in ceris Attica ponit apis!
 Sæpè etiam morens tempus reminiscitur illud,

Quod non præventum morte fuisse dolet.
 Cumque alii fugerent subitæ contagia cladis,
 Nec vellent ictæ limen adire domus;
 Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem:
 Si paucos aliquis tresve, duosve vocat.
 Quamvis attonitus, sensit tamen omnia: nec te
 Se minus adversiis indoluisset suis.
 Verba solet, vultumque tuum, gemitusque referre;
 Et te flente suos emaduisse sinus.
 Quam sibi præstiteris, qua consolatus amicum
 Sis ope; solandus cum simul ipse fores.
 Pro quibus affirmat fore se memoremque, piumque;
 Sive diem videat, sive tegatur humo.
 Per caput ipse suum solitus jurare, tuumque
 Quod scio non illi vilius esse suo.
 Plena tot ac tantis referetur gratia factis:
 Nec sinet ille tuos litus arare boves.
 Fac modo constanter profugum tueare: quod ille,
 Qui benè te novit, non rogat, ipsa rogo.

ELEGIA V.

Annus assuetum dominæ natalis honorem
 Exigit: ite manus ad pia sacra mæx.
 Sic quondam festum Laërtius egerit heros
 Forsan in extremo conjugis orbe diem.
 Lingua favens adsit longorum oblita malorum:
 Quæ (puto) dedit jam bona verba loqui:
 Quæque semel toto vestis mihi sumitur anno,
 Sumatur fatis discolor alba meis.
 Araque gramineo viridis de cespite fiat;
 Et velet tepidos nexa corona focos.
 Da mihi thura, puer, pingues facientia flammæ,
 Quodque pio fusum stridat in igne merum.

Optime natalis, quamvis procul absumus, opto
 Candidus huc venias dissimilisque meo.
 Sique quod instabat dominæ miserabile vulnus,
 Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
 Quæque gravi nuper plusquam quassata procella est,
 Quod superest, tutum per mare navis eat.
 Illa domo; nataque sua, patriæque fruatur:
 Erepta hæc uni sit satis esse mihi.
 Quatenus & non est in caro conjuge felix,
 Pars vitæ tristi cetera nube vacet.
 Vivat, ametque virum; quoniam sic cogitur, absens:
 Consumatque annos, sed diuturna, suos:
 Adjicerem & nostros: sed ne contagia fati
 Corrumpan timeo, quos agit ipsa mei.
 Nil homini certum est: fieri quis posse putaret,
 Ut facerem in mediis hæc ego sacra Getis?
 Adspice ut aura tamen fumos è thure coortos
 In partes Italas, & loca dextra ferat.
 Sensus inest igitur nebulis, quas exigit ignis;
 Consilium fugiunt cetera penè meum.
 Consilio, commune sacrum cum fiat in ara
 Fratribus, alterna qui periere manus;
 Ipsa sibi discors; tamquam mandetur ab illis,
 Scinditur partes atra favilla duas.
 Hoc (memini) quondam fieri non posse loquebar;
 Et me Battiades iudice falsus erat.
 Omnia nunc credo: cum tu consultus ab Arcto
 Terga vapor dederis, Ausoniamque petas,
 Hæc igitur lux est: quæ si non orta fuisset,
 Nulla fuit misero festa videnda mihi.
 Edidit hæc mores illis heroïbus æquos,
 Queis erat Eurythion, Icarusque pater.
 Nata pudicitia est morum, probitasque fidesque:
 At non sunt ista gaudia nata die.

Sed labor, & curæ, fortunaque moribus impar,
 Justaque de viduo penè querela toro.
 Scilicet adversis probitas exercita rebus,
 Tristi materiam tempore laudis habet.
 Si nihil infesti durus vidisset Ulysses;
 Penelope felix, sed sine laude, foret.
 Victor Echionias si vir penetrasset in arces;
 Forsitan Evadnen vix sua nosset humus.
 Cum Pelia tot sint genitæ, cur nobilis una est?
 Nupta fuit misero nempe quòd una vito.
 Effice ut Iliacas tangat prior alter arenas;
 Laodameia nihil, cur referatur, erit.
 Et tua quòd mallet, pietas ignota maneret,
 Implere ventis si mea vela sui.
 Di tamen, & Cæsar dis accessure, sed olim
 Æquarint Pylios cùm tua fata dies;
 Non mihi, qui pœnam fateor meruisse, sed illi
 Parce, quæ nullo digna dolore dolet.

ELEGIA VI.

TU quoque nostrarum quondam fiducia rerum,
 Qui mihi confugium, qui mihi portus eras;
 Tu quoque suscepti curam dimittis amici:
 Officisque pium tam citò ponis onus?
 Sarcina sum fateor: quam si tu tempore duro,
 Depositurus eras, non subeunda fuit.
 Fluctibus in mediis navem Palinure relinquis.
 Ne fuge: neve tua sit minor arte fides.
 Numquid Achilleos inter fera prælia fidi
 Deseruit levitas Automedontis equos?
 Quem semel excepit, numquid Podalirius ægro
 Promissam medicæ non tulit artis opem.
 Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes;

Quæ patuit, dextræ firma sit ara mea.
 Nil nisi me solum primo tutatus est; at nunc
 Me pariter serva, iudiciumque tuum:
 Si modo non aliqua est in me nova culpa; tuamque
 Mutarunt subito crimina nostra fidem.
 Spiritus hic, Scythica quem non benè ducimus aura
 Quod cupio, membris exeat antè meis;
 Quam tua delicto stringantur pectora nostro,
 Et videar meritò vilior esse tibi.
 Non adedè toti fatis urgemur iniquis;
 Ut mea sit longis mens quoque mora malis.
 Finge tamen motam: quoties Agamemnone natum
 Dixisse in Pyladen verba proterva putas?
 Nec procul à vero est, quod vel pulsarit amicum:
 Mansit in officiis non minus ille suis.
 Hoc est cum miseris solum commune beatis:
 Ambobus tribui quod dolet obsequium.
 Ceditur & cæcis, & quos prætexta verendos,
 Virgaque cum verbis imperiosa facit.
 Si mihi non parcis, fortunæ parcere debeo,
 Non habet in nobis ullius ira locum.
 Elige nostrorum minimum de parte laborum:
 Isto quo quereris, grandius illud erit.
 Quam multa madidæ celantur arundine fossæ,
 Florida quam multas Hybla tuetur apes;
 Quam multæ gracili terrena sub horrea ferre,
 Limite formicæ grana reperta solent;
 Tam me circumstat densorum turba malorum:
 Crede mihi; vero est nostra querela minor,
 His, qui contentus non est; in litus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
 Intempestivos igitur compesce timores;
 Vela neque in medio desera nostra mari.

ELEGIA VII.

Quam legis, ex illa tibi venit epistola terra,
 Latus ubi aequoreis jungitur Ister aquis.
 Si tibi contingit cum dulci vita salute,
 Candida fortunæ pars manet una meæ.
 Scilicet, ut semper, quid agam, carissime, quæris;
 Quamvis hoc vel me scire tacente potes.
 Sum miser; hæc brevis est nostrorum summa ma-
 lorum:
 Quisquis & offenso Cæsare vivet, erit,
 Turba Tomitanæ quæ sit regionis, & inter
 Quos habitem mores; discere cura tibi est.
 Missa sit hæc quamvis inter Græcosque, Getasque,
 At malè pacatis plus trahit ora Getis.
 Sarmaticæ major Geticæque frequentia gentis
 Per medias in equis itque, reditque vias.
 In quibus est nemo, qui non coryton, & arcum,
 Telaque vipereo luda felle gerat.
 Vox fera, trux vultus, verissima mortis imago:
 Non coma, non ulla barba resecta manu.
 Dexteræ non segnis fixo dare vulnera cultro,
 Quem vincunt lateri barbarus omnis habet.
 Vivit in his eheu! tenerorum oblitus amorum,
 Hos videt, hos vates audit, amice, tuus.
 Atque utinam vivat, & non moriatur in illis!
 Absit ab invisibilibus & tamen umbra locis!
 Carmina quod pleno saltari nostra theatro,
 Versibus & plaudis scribis, amice, meis;
 Nil equidem feci (tu scis hoc ipse) theatris:
 Musa nec in plausus ambitiosa mea est.
 Nec tamen ingratum est, quodcumque obliviam nostram
 Impedit, & profugi nomen in ora refert.

Quamvis interdum, quæ me lesisse recordeor,
 Carmina devooveo, Pieridesque meas:
 Cum bene devovi, nequeo tamen esse sine illis;
 Vulneribusque meis tela cruenta sequor.
 Quæque modo Euboicis lacerata est fluctibus; audet
 Græcia Caphaream currere puppis aquam.
 Nec tamen, ut lauder, vigilo, curamque futuri
 Nominis, nullius quod latuisset, ago.
 Detineo studiis animum; falloque labores;
 Experior curis & dare verba meis,
 Quid potius feciam desertis solus in oris,
 Quamve matris allam quærere coner opem?
 Sive locum specto; locus est inamabilis; & quo
 Esse nihil toto tristius orbe potest:
 Sive homines, vix sunt homines hoc nomine digni,
 Quamque lupi, sævæ plus feritatis habent.
 Non metuunt leges, sed cedit viribus æquum;
 Victaque pugnaci jura sub ense jacent.
 Pellibus, & laxis arcent mala frigora braccis,
 Oraque sunt longis horrida tecta comis.
 In paucis remanent Græcæ vestigia linguæ:
 Hæc quoque jam Getico barbara facta sono.
 Ullus in hoc vix est populo, qui fortè Latine
 Quælibet è medio reddere verba queat.
 Ille ego Romanus vates (ignoscite, Musæ)
 Sarmatico cogor plurima more loqui.
 En pudet, & fateor: jam desuetudine longa
 Vix subeunt ipsi verba Latina mihi.
 Nec dubito, quin sint & in hoc non pauca libello
 Barbara; non hominis culpa, sed ista loci.
 Ne tamen Ausoniæ perdam commercia linguæ,
 Et fiat patrio vox mea muta sono;
 Ipse loquor tecum, desuetaque verba retracto;
 Et studii repeto signa sinistra mei,

Sic animum, tempusque traho: neque ipse reduco,
 A contemplatu semoveoque mali.
 Carminibus quæro miserarum obliviam rerum:
 Præmia si studio consequar ista, sat est.

ELEGIA VIII.

Non adeo cecidi, quamvis abjectus, ut infra
 Te quoque sim: inferius nihil esse potest.
 Quæ tibi res animos in me facit, improbe? curvæ
 Casibus insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala te reddunt mitem, placidumve jacenti
 Nostra, quibus, possint illacrymare feræ?
 Nec metuis dubio fortunæ stantis in orbe
 Numen, & exosæ verba superba deæ?
 Exiget ah dignas ultrix Thamnusia pœnas!
 Imposito calcas quid mea fata pede.
 Vidi ego navifragum qui riserat, æquore mergi;
 Et, numquam, dixi justior unda fuit.
 Vilia qui quondam miseris alimenta negarat,
 Nunc mendicato pascitur ipse cibo.
 Passibus ambiguis fortuna volubilis errat,
 Et manet in nullo certa, tenaxque loco:
 Sed modò læta manet, vultus modo sumit acerbos,
 Et tantùm constans in levitate sua est.
 Nos quoque florimus, sed flos erat ille caducus;
 Flammaque de stipula nostra, brevisque fuit.
 Neque tamen tota capias fera gaudia mente;
 Non est placandi spes mihi nulla dei.
 Vel quia peccavi citra scelus; utque pudore
 Non caret, invidia sic mea culpa caret:
 Vel quia nil ingens ad finem solis ab ortu,
 Illo, cui parat, mitius orbis habet.
 Scilicet ut non est per vim superabilis ulli,

Molle cor ad timidam sic habet ille preces.
 Exemploque deum, quibus, accessurus & ipse est,
 Cum pœnæ venia plura roganda petam.
 Si numeros anno soles, & nubila toto,
 Invenies nitidum sæpius esse diem.
 Ergo, ne nimium nostra lætere ruina;
 Restitui quondam me quoque posse puta.
 Posse puta fieri, lenito principe, vultus
 Ut videas medias tristes in urbe meos:
 Utque ego te videam causa graviore fugatum:
 Hæc sunt à primis proxima vota meis.

ELEGIA IX.

OTua si sineres in nostris nomina poni
 Carminibus; positus quàm mihi sæpè fores!
 Te solum meriti canerem memor, inque libellis
 Crevisset sine te pagina ulla meis.
 Quid tibi deberem tota sciretur in Urbe:
 Exul in amissa si tamen Urbe legor:
 Te præsens mitem, te nosset serior ætas
 Scripta vetustatem si modo nostra ferunt.
 Nec tibi cessaret doctus bene dicere lector:
 Hic tibi, servato vate, maneret honor.
 Cæsaris est primum munus, quod ducimus auras:
 Gratia post magnos est tibi habenda deos.
 Ille dedit vitam; tu, quam dedit ille, tueris:
 Et facis accepto munere posse frui.
 Cumque perhorruit casus pars maxima nostros;
 Pars etiam credi pertimuisse velit,
 Naufragiumque meum tumulo spectarit ab alto,
 Nec dederit nanti per freta sæva manum;
 Seminecem Stygia revocasti solus ab unda.
 Hoc quoque, quod memores possumus esse, tuum
 est.

Di tibi se tribuant cum Cæsare semper amicos:

Non potuit votum plenus esse meum.

Hæc meus argutis, si tu paterere, libellis

Poneret in multa luce videnda labor.

Se quoque nunc, quamvis est iussa quiescere, quin te

Nominet invitum, vix mea Musa tenet.

Utque canem pavidæ natum vestigia cervæ

Luctantem frustra copula dura tenet;

Utque fores nondum reserati carceris acer

Nunc pede, nunc ipsa fronte læcessit equus;

Sic mea, lege data, vincita, atque inclusa, Thalia

Per titulum vetiti nominis ire cupit.

Ne tamen officio memoris lædaris amici,

Parebo jussis, parce timere, tuis.

At non parerem, si non meminisse putares.

Hoc quod non prohibet vox tua, gratus ero.

Dumque (quod ò breve sit!) lumen solare videbo:

Serviet officio spiritus iste tuo.

ELEGIA X.

UT sumus in Ponto, ter frigore constitit Ister;

Facta est Euxini dura ter unda maris.

At mihi jam videor patria procul esse tot annis,

Dardana quot Grajo Troja sub hoste fuit.

Stare putes; adeo procedunt tempora tarde:

Et peragit lentis passibus annus iter.

Nec mihi solstitium quidquam de notibus aufert;

Efficat angustos nec mihi bruma dies.

Scilicet in nobis rerum natura novata est;

Cumque meis curis omnia longa facit.

An peragunt solitos communia tempora motus,

Suntque magis vitæ tempora dura meæ?

Quem tenet Euxini mendax cognomine littus,

Et Scythici verè terra sinistra freti?

Innumeræ circa gentes fera bella minantur,

Quæ nisi de raptò vivere turpe putant:

Nil extra tutum est, tumultus defenditur agrè

Mænibus exiguis, ingenioque loci.

Cum minimè credas; ut aves, densissimus hostis

Advolat, & prædam, vix bene visus, agit.

Sæpè intra muros clausis venientia portis

Per medias legimus noxia tela vias.

Est igitur rarus, qui jam colere audeat: isque

Hac arat infelix, hac tenet arma manu.

Sub galea pastor junctis pice cantat avenis;

Proque lupo pavidæ bella verentur oves.

Vix ope castelli defendimur: & tamen intus

Mista fecit Grajis barbara turba metum.

Quippe simul nobis habitat discrimine nullo

Barbarus; & tecti plus quoque parte tenet:

Quos ut non timeas, possis odisse, videndo

Pellibus & longa corpora tecta coma.

Hos quoque, qui geniti Graja creduntur ab urbe;

Pro patrio cultu Persica bracca tegit.

Exercent illi sociæ commercia linguae.

Per gestum res est significanda mihi.

Barbarus hic ego sum; quia non intelligor ulli:

Et rident stolidi verba Latina Getæ.

Meque palàm de me tuto malè sæpè loquuntur:

Forsitan objiiciunt exiliumque mihi

Utque fit, in me aliquid, si quid dicentibus illis

Abnuerim quoties, annuerimque, putant.

Adde, quod injustum rigido jus dicitur ense:

Dantur & in medio vulnera sæpè foro.

O duram Lachesin, quæ tam grave sidus habenti

Fila dedit vitæ non breviora meæ!

Quod patriæ vultu, vestroque caremus amiet;

Quodque hic in Scyticis gentibus esse queror;
 Utraque poena gravis: merui tamen Urbe carere;
 Non merui tali forsitan esse loco.
 Quid loquor ah demens? ipsam quoque perdere
 vitam,
 Cæsaris offenso numine, dignus eram.

ELEGIA XI.

Quod te nescio quis per iurgia dixerit esse
 Exsulis uxorem, littera questa tua est.
 Indolui; non tamen mea quod fortuna malè audit,
 Qui jam consuevi fortiter esse miser:
 Quam quia, cui minimè vellem, sim causa pudoris;
 Teque reor nostris erubuisse malis:
 Perfer, & obdura; multo graviora tulisti,
 Cùm me surripuit principis ira tibi.
 Fallitur iste tamen, quo iudice nominor exsul:
 Mollior est culpam poena secuta meam.
 Maxima poena mihi est, ipsum offendisse: priusque
 Venisset mallet funeris hora mihi.
 Quassa tamen nostra est, non fracta, nec obruta
 puppis:
 Utque caret portu; sic tamen extat aquis.
 Nec vitam, nec opes, nec jus mihi civis ademit.
 Quæ merui vitio perdere cuncta meo.
 Sed quia peccato facinus non adfuit illi,
 Nil nisi me patris jussit abesse focus.
 Utque aliis, quorum numerum comprehendere non est,
 Cæsareum numen, sic mihi mite fuit.
 Ipse relegati, non exsulis, utitur in me
 Nomine; tuta suo iudice causa mea est.
 Jure igitur laudes, Cæsar, pro parte virili
 Carmina nostra tuas qualiacumque canunt.

Jure Deos, ut adhuc cœli tibi limina claudant,
 Teque velint sine se, comprecor, esse deum.
 Optat idem populus: sed ut in mare flumina vastum,
 Sic solet exiguæ currere rivus aquæ.
 At tu fortunam, cujus vocor exsul ab ore,
 Nomine mendaci parce gravare meam.

ELEGIA XII.

Scribis, ut oblectem studio lacrymabile tempus,
 Ne pereant turpi pectora nostra situ.
 Difficile est, quod, amice, mones; quia carmina
 lætum
 Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
 Nostra per adversas agitur fortuna procellas:
 Sorte nec ulla mea tristior esse potest.
 Exigis, ut Priamus natorum funere plaudat,
 Et Niobe festos ducat ut orba choros.
 Lucribus, an studio videor debere teneri,
 Solus in extremos jussus abire Getas?
 Des licet invalido pectus mihi robore fultum,
 Fama refert Anyti quale fuisse rei;
 Fracta cadet tantæ sapientia mole ruinæ:
 Plus velat humanis viribus ira Dei.
 Ille senex dictus sapiens ab Apolline, nullum
 Scribere in hoc casu sustinuisse opus.
 Ut veniant patriæ, veniant oblivia nostri;
 Omnis & amissi sensus abesse queat;
 At timor officio fungi vetat ipse quieto:
 Cinctus ab innumero me tenet hoste locus.
 Adde, quod ingenium longa rubigine læsum
 Torpet: & est multo, quam fuit ante, minus.
 Fertilis, assiduo si non removetur aratro,
 Nil, nisi cum spinis græmen, habebit ager.

Tempore, qui longo steterit, malè curret, & inter
 Carceribus missos ultimus ibit equus.
 Vertitur in teneram cariem, rimisque dehiscit,
 Si qua diu solitis cymba vacavit aquis.
 Me quoque despero, fuerim cum parvus & antè,
 Illi, qui fueram, posse redire parem.
 Contudit ingenium patientia longa malorum;
 Et pars antiqui magna vigoris abest.
 Sæpè tamen nobis, ut nunc quoque, sumpta tabella
 est,
 Inque suos volui cogere verba pedes:
 Carmina scripta mihi sunt nulla, aut qualia cernis,
 Digna sui Domini tempore, digna loco.
 Denique non parvas animo dat gloria vires;
 Et fecunda facit pectora laudis amor.
 Nominis, & famæ quondam fulgore trahebar,
 Cum tulit antennas aura secunda mæas.
 Non adeo est bene nunc, ut sit mihi gloria curæ:
 Si liceat, nulli cognitus esse velim.
 An, quia cesserunt primo bene carmina, suades
 Scribere, successus ut sequar ipse meos?
 Pace novem vestra liceat dixisse sorores;
 Vos estis nostræ maxima causa fugæ:
 Utque dedit justas tauri fabricator aheni,
 Sic ego do poenas artibus ipse meis.
 Nil mihi debebat cum versibus amplius esse;
 Sed fugerem merito naufragus omne fretum.
 At puto, si demens studium fatale retentem,
 Hic mihi præbebit carminis arma locus.
 Non liber hic ullus, non qui mihi commodet aurem,
 Verbaque significant quid mea norit, adest.
 Omnia barbariæ loca sunt, vocisque ferinæ;
 Omnia sunt Getici plena timore soni.
 Ipse mihi videor jam dedidicisse Latine.

Jam didici Geticè Sarmaticeque loqui.
 Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra teneri
 A componendo carmine Musa potest.
 Scribimus & scriptos absumimus igne libellos:
 Exitus est studii parva favilla mei.
 Nec possum, & cupio non ullos ducere versus:
 Ponitur idcirco noster in igne labor.
 Nec, nisi pars casu flammis erepta, dolove,
 Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
 Sic utinam, quæ nil metuentem tale magistrum
 Perdidit, in cineres ars mea versa foret.

ELEGIA XIII.

Hanc tuus è Getico mittit tibi Nasso salutem;
 Mittere rem si quis, qua caret ipse, potest.
 Eger enim traxi contagia corpore mentis,
 Libera tormento pars mihi nequa vacet.
 Perque dies multos lateris cruciatibus uror,
 Sic quoque non modico frigore læsit hiems.
 Si tamen ipse vales, aliqua nos parte valemus,
 Quippe mea est humeris fulta ruina tuis.
 Qui mihi cum dederis ingentia pignora, cumque
 Per numeros omnes hoc tueare caput;
 Quod tua me raro solatur epistola, peccas;
 Remque piam præstas; ni mihi verba neges.
 Hoc, precor, emenda: quod si correxeris unum,
 Nullus in egregio corpore nevus erit;
 Pluribus accusem; fieri nisi possit, ut ad me
 Littera non veniat; missa sit illa tamen.
 Di faciant, ut sit temeraria nostra querela,
 Teque putem falso non meminisse mei:
 Quod, precor, esse liquet; neque enim mutabile robur
 Credere me fas est pectoris esse tui.

Cana prius gelido desinat absynthia Ponto,
 Et careat dulci Trinacris Hybla thymo;
 Immemore quam te quisquam convincat amici:
 Non ita sunt fati stamina nigra mei.
 Tu tamen, ut possis falsæ quoque pellere culpæ
 Crimina; quod non es, ne videare, cave:
 Utque solebamus consumere longa loquendo
 Tempora, sermoni deficiente die;
 Sic ferat, ac referat tacitas nunc littera voces;
 Et peragant linguæ charta, manusque vices:
 Quod fore ne nimium videar diffidere, sit me
 Versibus hic paucis admonuisse satis;
 Accipe, quo semper finitur epistola verbo,
 Atque meis distent ut tua fata; Vale.

ELEGIA XIV.

Quanta tibi dederint nostris monumenta libellis,
 O mihi me conjux carior, ipsa vides.
 Detrahat auctori multum fortuna licebit;
 Tu tamen ingenio clara ferere meo.
 Dumque legar, pariter mecum tua fama legetur:
 Nec potes in mæstos omnis abire rogos.
 Cumque viri casu possis miseranda videri,
 Invenies aliquas, quæ quod es, esse velint;
 Quæ te, nostrorum cum sis in parte malorum,
 Felicem dicant, invidiantque tibi.
 Non ego divitias dando tibi plura dedissem,
 Nil feret ad manes divitis umbra suos.
 Perpetui fructum donavi nominis, idque
 Quò dare nil potui munere majus, habes.
 Adde, quod, ut rerum sola est tutela mearum,
 At te non parvi venit honoris onus.
 Quod numquam vox est de te mea muta, tuique

Judicis debes esse superba viri.
 Quæ ne quis possit temeraria dicere, persta;
 Et pariter serva, mequæ, piamque fidem.
 Nam tua, dum stetimus, turpi sine crimine mansit,
 Et famæ probitas irreprehensa fuit.
 Par eadem nostra nunc est tibi facta ruina:
 Conspicuum virtus hic tua ponat opus.
 Esse bonam facile est, ubi quod vetat esse remotum
 est,
 Et nihil officio nupta, quod obstat, habet.
 Cum Deus intonuit, non se subducere nimbo,
 Id demum est pietas, id socialis amor.
 Rara quidem virtus, quam non fortuna gubernet,
 Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede.
 Si qua tamen pretii sibi merces ipsa petiti,
 Inque parum lætis ardua rebus adest;
 Ut tempus numeres, per sæcula nulla facetur,
 Et loca mirantur, quæ patet orbis iter.
 Adspicis, ut longo teneat laudabilis ævo
 Nomen inextinctum Penelopeja fides?
 Cernis ut Admeti cantetur, & Hectoris uxor,
 Ausaque in accensos Iphias ire rogos?
 Ut vivat fama conjux Phylacæa, cujus
 Iliacam celeri vir pede pressit humum?
 At necesse nil opus est pro me, sed amore fideque:
 Non ex difficili fama petenda tibi est.
 Nec te credideris, quia non facis, ista moneri:
 Vela damus, quamvis remige puppis eat.
 Qui monet, ut facias quod jam facis; ille monendo
 Laudat, & hortatu comprobat acta suo.